

СПРАВА «КРАСНЯНЧУК ТА КОВАЛЬОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF KRASNYANCHUK AND KOVALYOV v. UKRAINE)

(Заяви № 40009/15 та № 40118/15)

Стислий виклад рішення від 28 листопада 2024 року

Справа стосується подій, пов'язаних із масовими акціями протесту в Україні в період з листопада 2013 до лютого 2014 роки, які узагальнено називають «Євромайданом» та/або «Майданом». У січні 2014 року заявників у різних містах України затримали працівники міліції у зв'язку з їхньою участю в акціях протесту. Працівники міліції побили заявників під час затримання та допиту. Не зважаючи на прохання заявників про терміновий медичний огляд та лікування через отримані тілесні ушкодження, працівники міліції доставили першого заявника до медичного закладу лише приблизно через десять годин після затримання, а другого заявника – через двадцять чотири години. Заявників тримали під вартою за підозрою, зокрема, в участі в масових заворушеннях. Кримінальне провадження щодо першого заявника було закрито 19 травня 2014 року, а щодо другого заявника – 31 травня 2014 року. У різні дати в лютому 2014 року, червні 2015 року та жовтні 2018 року органи державної влади порушили декілька кримінальних проваджень, які стосувалися, серед іншого, підтверджених різними офіційними медичними документами скарг заявників на жорстоке поводження працівників міліції; ненадання належної медичної допомоги під час тримання під вартою; а також на свавільне затримання та притягнення до відповідальності за участь в акціях протесту на Майдані. У 2021 році одне з таких проваджень завершилося обранням покарання начальнику підрозділу міліції, який наказав своїм підлеглим затримувати та застосовувати силу до протестувальників Майдану, в тому числі до першого заявника. Вимога першого заявника щодо відшкодування шкоди у цьому провадженні після декількох повторних розглядів справи станом на 2023 рік перебувала на розгляді у суді першої інстанції. Інші пов'язані кримінальні провадження, як зазначено у рішенні Європейського суду у цій справі, усе ще тривають. У період з листопада 2016 року до травня 2018 року заявникам було сплачено одноразову грошову виплату в розмірі 200 000 гривень у зв'язку із завданням їм тілесних ушкоджень під час участі в акціях протесту на Майдані. Виплати були здійснені згідно із Законом України «Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей» від 21 лютого 2014 року і відповідними постановами Кабінету Міністрів України. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження працівників міліції, непроведення ефективного офіційного розслідування стверджуваного жорстокого поводження з ними та ненадання органами державної влади належної медичної допомоги під час тримання їх під вартою; за пунктом 1 статті 5 Конвенції на незаконне та свавільне тримання під вартою; за статтею 11

Конвенції на перешкоджання їм брати участь в акціях протесту, і піддання їх жорстокому поводженню під час тримання під вартою у зв'язку з цим; за статтею 10 Конвенції на перешкоджання заявникам висловлювати їхні політичні погляди під час акцій протесту на Майдані; за статтею 13 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного офіційного розслідування їхніх скарг на жорстоке поводження та свавільне затримання. Розглянувши скарги заявників за статтею 3, пунктом 1 статті 5 та статтею 11 Конвенції, Європейський суд зазначив, що відповідні загальні принципи були наведені у керівній справі «Шморгунов та інші проти України». З огляду на наявні у цій справі матеріали та беручи до уваги складність відповідного провадження та певний прогрес, досягнутий на національному рівні, Європейський суд дійшов висновку, що у дати та за обставин цієї справи: заявники зазнали жорстокого поводження працівників міліції, а тому було порушено статтю 3 Конвенції; органи державної влади належним чином не відреагували на проблеми зі здоров'ям, які виникли внаслідок цього у заявників, під час тримання їх під вартою, а тому було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з цим; заявники були затримані з порушенням пункту 1 статті 5 Конвенції; і було непропорційне втручання в їхнє право на свободу мирних зібрань, а тому було порушено статтю 11 Конвенції. Європейський суд також дійшов висновку, що жодного ефективного офіційного розслідування за скаргами заявників на жорстоке поводження працівників міліції проведено не було і у зв'язку з цим було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції. Щодо скарг заявників за статтями 10 та 13 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що з огляду на наведені ним висновки за статтею 3, пунктом 1 статті 5 і статтею 11 Конвенції він розглянув основні юридичні питання, порушені в цій справі, і немає потреби ухвалювати окреме рішення щодо питання прийнятності та суті цих скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує об'єднати заяви;
2. Оголошує прийнятними скарги заявників за статтею 3, пунктом 1 статті 5 і статтею 11 Конвенції;
3. Постановляє, що немає потреби розглядати питання прийнятності та суті їхніх скарг за статтями 10 і 13 Конвенції;
4. Постановляє, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з тим, що у дати та за обставин, зазначених в таблиці у додатку, заявники зазнали жорстокого поводження працівників міліції і органи державної влади не відреагували належним чином на проблеми зі здоров'ям заявників, які виникли внаслідок цього, під час їхнього перебування під вартою;
5. Постановляє, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з тим, що органи державної влади не провели ефективного розслідування жорстокого поводження працівників міліції із заявниками;

6. Постановляє, що заявників тримали під вартою протягом періодів, зазначених в таблиці у додатку, з порушенням пункту 1 статті 5 Конвенції;
7. Постановляє, що було порушено статтю 11 Конвенції щодо права заявників на свободу мирних зібрань;
8. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 9 000 (дев'ять тисяч) євро кожному заявнику та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 6 300 (шість тисяч триста) євро другому заявнику та додатково суму будь-якого податку, що може йому нараховуватися, в якості компенсації витрат на правову допомогу, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок, зазначений пані Є. Закревською; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
9. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.